

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

Předkládaná publikace obsahuje údaje o věkovém složení a pohybu obyvatelstva v Jihomoravském kraji, okresech, správních obvodech obcí s rozšířenou působností, správních obvodech s pověřeným obecním úřadem a v obcích v roce 2024.

Údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají na příslušném území trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství, od roku 2001 - v návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - včetně cizinců s tzv. dlouhodobým pobytem (tj. s pobytem na základě víza nad 90 dnů, podle zákona č. 326/1999 Sb.) a cizinců s azylem na příslušném území. V roce 2021, stejně jako v roce 2011, jsou počty obyvatel navázány na výsledky sčítání (podle místa trvalého pobytu) a nejsou tak srovnatelné s předchozími roky. Od roku 2022 jsou do obyvatelstva zahrnovány osoby s udělenou dočasnou ochranou v České republice s obvyklým pobytem v ČR.

Vymezení území **kraje** vychází z ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření VÚSC (a jeho novely č. 176/2004) a zákona č. 387/2004 Sb., o změnách hranic krajů. Zákonem č. 387/2004 Sb. od 1. 1. 2005 přešlo 25 obcí z kraje Vysočina do Jihomoravského kraje. Jedná se o obce Borač, Borovník, Černvír, Dolní Loučky, Doubravník, Drahonín, Horní Loučky, Kaly, Katov, Křižínkov, Kuřimská Nová Ves, Kuřimské Jestřabí, Lubné, Nedvědice, Níhov, Olší, Pernštejnské Jestřabí, Rojetín, Říkonín, Skryje, Tišnovská Nová Ves, Újezd u Tišnova, Vratislávka a Žďárec (z okresu Žďár nad Sázavou do okresu Brno-venkov) a Senorady (z okresu Třebíč do okresu Brno-venkov).

Od 1. ledna 2003 (po zániku okresních úřadů k 31. 12. 2002) byly zákonem č. 314/2002 Sb. zřízeny obce **s rozšířenou působností** (ORP) a **obce s pověřeným obecním úřadem** (POÚ). Vymezení správních obvodů těchto obcí je dáno Vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s POÚ a správních obvodů ORP a Vyhláškou č. 388/2004 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 388/2002 Sb. V Jihomoravském kraji je vymezeno 21 správních obvodů ORP a 34 správních obvodů s POÚ.

Na základě vyhlášky č. 513/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky, došlo s účinností od 1. 1. 2007 ke změně okresu u 26 obcí Jihomoravského kraje. Smyslem vyhlášky bylo sladění území okresů se správními obvody obcí s rozšířenou působností. Do okresu Hodonín tak přešla obec Mouchnice z okresu Vyškov. Zbýlých 25 obcí přibylo do okresu Brno-venkov, bylo to 14 obcí původem z okresu Blansko - Běleč, Brumov, Březina, Bukovice, Hluboké Dvory, Lomnice, Ochoz u Tišnova, Osiky, Rašov, Rohozec, Strhaře, Synalov, Unín a Zhoř, 7 obcí z okresu Břeclav - Cvrčovice, Ivaň, Pasohlávky, Pohořelice, Přibice, Vlasatice a Vranovice, 4 obce z okresu Znojmo - Branišovice, Loděnice, Šumice a Troskotovice.

Podle zákona č. 15/2015 ze dne 14. ledna 2015 se území Jihomoravském kraje změnilo tak, že dosavadní katastrální území vojenského újezdu Březina se snížilo o 854 ha, z toho 722 ha dnem 1. ledna 2016 přešlo z území Jihomoravského kraje do území Olomouckého kraje (do katastrálního území obcí Chaloupky u Otaslavic, Občiny u Drahan, Osinky u Krumsína, Ostatky u Křenůvek a Žleb u Prostějoviček).

Vojenské újezdy nemají statut obce a občan zde již nemůže mít trvalé bydliště. Správní úpravou tak 2 osoby bydlící k 31. 12. 2015 ve vojenském újezdu Březina v okrese Vyškov v Jihomoravském kraji náležejí od 1. 1. 2016 do Olomouckého kraje.

V roce 2016 došlo ke **změně názvů obcí**:

582429 Březina (dříve okres Blansko) v SO ORP Šlapanice na Březina (29. 3. 2016)

582891 Březina (dříve okres Tišnov) v SO ORP Tišnov na Březina (29. 3. 2016)

Stav obyvatel k 31. 12. příslušného roku vyjadřuje počet obyvatel o půlnoci z 31. prosince na 1. ledna. **Stav obyvatel k 1. 7.** (střední stav obyvatelstva) vyjadřuje počet obyvatel daného území o půlnoci z 30. června na 1. července. Počet obyvatel k 1. 1. 2021 byl navázán na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 a stav k 31. 12. 2021 je výsledkem navazujících bilancí. Rok 2021 tak není s předešlými roky srovnatelný.

Věk obyvatele je dokončený věk, jehož obyvatel dosáhl v okamžiku zjišťování, tedy věk při posledních narozeninách.

Živě narozené dítě je v ČR dítě, jež projevilo po narození alespoň jednu známku života (dech, srdeční akce, pulsace pupečníku, aktivní pohyb svalstva) a má porodní hmotnost 500 g a vyšší nebo nižší než 500 g, pokud přežije 24 hodin po porodu. Narození jsou tříděni do území podle trvalého bydliště matky.

Zemřelí jsou zařazeni do území podle místa trvalého bydliště.

Přirozený přírůstek (úbytek) obyvatelstva je rozdíl mezi počtem narozených dětí a celkovým počtem zemřelých osob ve sledovaném období a daném území.

Přírůstek (úbytek) stěhováním je rozdíl mezi přistěhovanými na území a vystěhovanými z území.

Do údajů o stěhování jsou zahrnuty změny trvalého bydliště z obce do obce. Sleduje se počet případů stěhování, nikoli počet stěhujících se – někteří se mohli stěhovat dvakrát nebo vícekrát.

Celkový přírůstek (úbytek) obyvatelstva vyjadřuje rozdíl mezi počátečním stavem obyvatelstva a konečným stavem obyvatelstva daného území a je tvořen součtem přirozeného přírůstku a přírůstku stěhováním.

Index stáří vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 65 a více na 100 dětí ve věku 0-14 let.

Index (ekonomické) závislosti mladých vyjadřuje počet osob ve věku 0-19 let na 100 osob ve věku 20-64 let.

Index (ekonomické) závislosti seniorů udává počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 20-64 let.

Index ekonomické závislosti (zatížení) vyjadřuje počet osob v ekonomicky neaktivním věku (osob ve věku 0-19 let a počet obyvatel ve věku 65 a více let) na 100 osob ve věku 20-64 let.

POUŽITÉ ZNAČKY V TABULKÁCH

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- . tečka na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
- x křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
- 0 nula je použita pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky